

спектру в перерахунку на пірогалол (для визначення поліфенолів), рутин (для визначення флавоноїдів), хлорогенову кислоту (для визначення гідроксикоричних кислот) та на повітряно суху речовину. **Результати.** Вміст фенольних сполук у рослинному матеріалі в результаті культивування в асептичних умовах значно підвищувався порівняно з рослинами, що зростали в умовах відкритого ґрунту. Так, вміст гідроксикоричних кислот в асептичних рослинах зріс у 23 рази, флавоноїдів – у 7 разів, а поліфенолів – в 11 разів по-

рівняно з неасептичними рослинами. **Висновки.** Асептичні умови викликають значне підвищення рівня синтезу деяких фенольних сполук в зеленій масі рослин виду *C. koktebelica*, що може бути пов'язано з активним ростом рослин, що підтримується періодичним субкультивуванням та регулюється ауксинами, попередниками яких є деякі фенольні сполуки.

Ключові слова: *Crambe koktebelica*; культура *in vitro*; гідроксикоричні кислоти; флавоноїди; поліфеноли.

УДК 635.21:631

Стійкість сортозразків картоплі до збудників фузаріозу як елемент адаптивного потенціалу

Т. Д. Сонець¹, В. В. Бородай^{2*}, М. М. Фурдига³

¹Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: sonchkoatd@ukr.net

²Національний університет біоресурсів і природокористування України, вул. Героїв Оборони, 13, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: veraboro@gmail.com

³Інститут картоплярства НААН України, вул. Чкалова, 22, смт Немішаєве, Бородянський р-н, Київська обл., 07853, Україна, e-mail: furduga-m@meta.ua

Мета. Дослідити стійкість сортозразків картоплі до фітопатогенних мікроміцетів *Fusarium oxysporum* Schlecht та *Fusarium sambusinum* Fuckel, як елементу адаптивного потенціалу рослин, вирощених на дослідних ділянках пунктів досліджень Українського інституту експертизи сортів рослин, розташованих у зонах Полісся та Лісостепу. **Методи.** Лабораторні, фітопатологічні, статистичні. **Результати.** Екологічна стабільність сортів базується на їхній стійкості до лімітуючих факторів середовища, зокрема й до ураження збудниками хвороб, в результаті чого вони здатні формувати високі і стабільні врожаї. Підвищення врожайності культури лімітується розвитком комплексу хвороб за вирощування і зберігання картоплі, що зумовлює виникнення

потенційних біоекологічних ризиків в агроєко-системах. Аналіз 13 сортозразків картоплі, уражених фітопатогенними мікроміцетами показав, що стабільно стійкими до *F. sambusinum* та до *F. oxysporum* виявились сортозразки 3 та 4 зон Полісся та Лісостепу, ураженість тканин яких становила відповідно 8,0–9,5% проти 10,0–26,3% решти сортозразків (на 9-й день після зараження) та 13,3–16,7% проти 21,7–26,7% (на 14-й день). Найбільше ураженим *F. sambusinum* виявився сортозразок 9 зони Полісся, *F. oxysporum* – сортозразки 5, 9 зони Полісся та 1, 5, 6, 8 зони Лісостепу. **Висновки.** Дослідження стійкості картоплі до хвороб при зберіганні є однією із складових створення сортів адаптивного типу. Стійкими до збудників фузаріозу виявились сортозразки 3 і 4, вирощені в умовах Полісся та Лісостепу. Найменш стійким до *F. sambusinum* є сортозразок зони Полісся 9, до *F. oxysporum* – сортозразки зони Полісся 5, 9 та зони Лісостепу 1, 5, 6, 8.

Ключові слова: картопля; адаптивний потенціал; стійкість; збудники фузаріозу.

Tatiana Sonets

<https://orcid.org/0000-0001-6681-0274>

Vira Borodai

<https://orcid.org/0000-0002-8787-8646>

Mykola Furdyga

<https://orcid.org/0000-0002-9398-0487>